

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 55/2019-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. marca 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Mojmíra Mamojku o ústavnej sťažnosti [REDAKČNÝ KOTIČKA], [REDAKČNÝ KOTIČKA], zastúpeného advokátkou JUDr. Alenou Zadákovou, Kováčska 32, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 39 C 760/2015 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČNÝ KOTIČKA] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 39 C 760/2015 porušené boli.

2. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je mu Okresný súd Košice II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Košice II je povinný nahradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 241,20 € (slovom dvestoštyridsaťjeden eur a dvadsať centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Aleny Zadákovej, Kováčska 32, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. novembra 2018 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľ“ alebo „žalobca“), zastúpeného advokátkou JUDr. Alenou Zadákovou, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 39 C 760/2015 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a zo skutkového stavu ustáleného ústavným súdom vyplýva, že sťažovateľ sa v procesnom postavení žalobcu žalobou domáhal proti žalovanej zaplataenia dlžnej sumy. O tejto žalobe rozhodol v prospech žalobcu okresný súd rozsudkom č. k. 39 C 760/2015-44 zo 16. marca 2017, proti ktorému podala žalovaná odvolanie. Práve postup okresného súdu po podaní odvolania proti predmetnému rozsudku a pred predložením spisového materiálu odvolaciemu súdu napáda sťažovateľ ústavnou sťažnosťou. Odvolanie bolo totiž okresnému súdu doručené 21. apríla 2017, no okresný súd predložil súdny spis odvolaciemu súdu až 27. novembra 2018. Sťažovateľ v ústavnej

sťažnosti uvádza, že okresný súd viackrát nedôvodne „vyčkával“ na podania žalovanej, hoci procesne mohol postúpiť vec odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní. Rovnako uviedol, že napriek oznámeniu predsedu okresného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľa na prietahy pri predložení veci odvolaciemu súdu posúdil ako dôvodnú, okresný súd vo veci naďalej nekonal primerane. Sťažovateľ preto vyčíta okresnému súdu nečinnosť a okrem vyslovenia porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote sa domáha aj priznania finančného zadostučinenia vo výške 1 500 € a priznania náhrady trov právneho zastúpenia. Výšku finančného zadostučinenia sťažovateľ odôvodnil tým, že prietahy okresného súdu spôsobili zníženie možnosti reálneho vymoženia súdom priznanej sumy.

3. Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vydal tento nález:

„I. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] garantované čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach a postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 39C/760/2015 porušené bolo.

II. Krajskému súdu v Košiciach prikazuje v odvolacom konaní o odvolaní proti rozsudku 39C/760/2015-44 konať bez zbytočných prietahov.

III. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 1.500 € (slovom: jedentisícpäťsto eur), ktoré je Krajský súd v Košiciach povinný mu zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

IV. Krajský súd v Košiciach je povinný uhradiť sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 241,20 € (slovom: dvestoštyridsaťjeden eur a dvadsať centov) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jeho právneho zástupkyne JUDr. Aleny Zadákovej vedený [REDAKOVANÉ].

alternatívne:

I. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] garantované čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach a postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 39C/760/2015 porušené bolo.

II. Okresnému súdu Košice II prikazuje v odvolacom konaní o odvolaní proti rozsudku 39C/760/2015-44 konať bez zbytočných prietáhov.

III. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 1.500 € (slovom: jedentisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Košice II povinný mu zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

IV. Okresný súd Košice II je povinný uhradiť sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 241,20 € (slovom: dvestoštyridsaťjeden eur a dvadsať centov) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jeho právneho zástupkyne JUDr. Aleny Zadákovej vedený [REDAKOVANÉ].“

4. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 55/2019-14 z 31. januára 2019 ju v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní podľa § 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (zákona účinného do 28. februára 2019, pozn.) prijal na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti vo vzťahu k bližšie neoznačenému konaniu Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú.

5. Ústavný súd z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 39 C 760/2015 zistil, že v relevantnej časti napadnutého konania (relevantnej v zmysle namietaných prietáhov, pozn.) boli vykonané tieto procesné úkony:

- Dňa 16. marca 2017 vydal okresný súd rozsudok vo veci.
- Dňa 21. apríla 2017 žalovaná doručila okresnému súdu odvolanie proti rozsudku zo 16. marca 2017.
- Dňa 10. októbra 2017 okresný súd zaslal žalovanej výzvu vo forme uznesenia na doplnenie podaného odvolania.
- Dňa 30. októbra 2017 doručila žalovaná okresnému súdu odvolanie aj proti výzve vo forme uznesenia na doplnenie podaného odvolania z 10. októbra 2017.

- Dňa 14. marca 2018 bola okresnému súdu doručená sťažnosť žalobcu (sťažovateľa, pozn.) na postup okresného súdu, ktorú predseda okresného súdu vyhodnotil ako dôvodnú.
- Dňa 25. apríla 2018 okresný súd doručil žalobcovi odvolania podané žalovanou.
- Dňa 26. apríla 2018 žalobca doručil okresnému súdu vyjadrenia k odvolaniam žalovanej.
- Dňa 3. mája 2018 doručila žalovaná okresnému súdu žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov.
- Dňa 18. mája 2018 okresný súd zamietol sťažnosť žalovanej proti uzneseniu okresného súdu z 10. októbra 2017.
- Dňa 18. mája 2018 začal okresný súd tiež zisťovať majetkové pomery žalovanej pre účely posúdenia jej žiadosti o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.
- Dňa 20. augusta 2018 okresný súd uznesením priznal žalovanej oslobodenie od súdnych poplatkov.
- Dňa 31. augusta 2018 okresný súd doručil žalovanej vyjadrenie žalobcu k jej odvolaniu.
- Dňa 20. septembra 2018 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie žalovanej k vyjadreniu žalobcu k podanému odvolaniu.
- Dňa 27. novembra 2018 predložil okresný súd spisový materiál odvolaciemu súdu.

6. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval prípisom z 12. februára 2019 predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k vecnej stránke prijatej sťažnosti a k možnosti upustenia od ústneho verejného pojednávania vo veci.

7. Dňa 22. februára 2019 bol ústavnému súdu doručený prípis predsedu okresného súdu sp. zn. 1 SprV 140/2019 z 15. februára 2019, v ktorom predseda okresného súdu zhrnul chronológiu úkonov okresného súdu v predmetnom konaní a zároveň uviedol, že 13. februára 2019 vrátil krajský súd spis okresnému súdu s potvrdzujúcim rozsudkom, ktorý bude okresný súd doručovať stranám sporu. Predseda okresného súdu pripustil, že v postupe okresného súdu pri predložení veci odvolaciemu súdu došlo k zbytočným priet'ahom, čo potvrdil aj tým, že sťažnosť na priet'ahy, ktorú mu adresoval sťažovateľ v priebehu konania, uznal za dôvodnú. Ďalej ale uviedol, že táto sťažnosť (zo 14. marca 2018, pozn.) adresovaná

predsedovi okresného súdu bola dostatočným prostriedkom na poskytnutie nápravy, pretože následne konal okresný súd priebežne. Zároveň ústavnému súdu oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho verejného pojednávania vo veci.

8. K prípisu predsedu okresného súdu bolo pripojené vyjadrenie zákonnej sudkyne, v ktorom uviedla, že prieťahy boli spôsobené jednak dlhodobou práceneschopnosťou vyššej súdnej úradníčky zaradenej do jej súdneho oddelenia a jednak následným pridelením nového vyššieho súdneho úradníka do jej súdneho oddelenia. Na záver dodala, že jej kontrola nebola dôsledná kvôli jej rozhodnutiu odísť zo zdravotných dôvodov do predčasného dôchodku.

9. Ústavný súd následne prípisom z 25. februára 2019 vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa, aby zaujala stanovisko k vyjadreniu predsedu okresného súdu, ktoré jej v prílohe zaslal, ako aj k otázke vhodnosti ústneho pojednávania.

10. Stanovisko právnej zástupkyne sťažovateľa bolo ústavnému súdu doručené 8. marca 2019. Sťažovateľ uviedol, že napriek vyjadreniu predsedu okresného súdu je jeho ústavná sťažnosť dôvodná a navrhol ústavnému súdu, aby o nej rozhodol nálezom, ktorým vysloví porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V doplnení svojho stanoviska z 12. marca 2019 zároveň uviedol, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

11. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

12. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa

s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

13. Uznesenie č. k IV. ÚS 55/2019-14 z 31. januára 2019 bolo prijaté senátom ústavného súdu v zložení: sudkyňa Ľudmila Gajdošíková, sudca Miroslav Duriš (sudca spravodajca) a sudca Ladislav Orosz. Vzhľadom na skutočnosť, že sudkyňi Ľudmile Gajdošíkovej a sudcovi Ladislavovi Oroszovi skončilo 16. februára 2019 funkčné obdobie, tento nález bol v súlade s čl. II bodom 2 písm. a) Dodatku č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. marca 2018 do 28. februára 2019 v období od 17. februára 2019 do prijatia nového rozvrhu práce schválenom na zasadnutí pléna ústavného súdu konanom 13. februára 2019 prijatý senátom ústavného súdu v zložení: sudkyňa Jana Baricová (predsedníčka senátu), sudca Miroslav Duriš (sudca spravodajca) a sudca Mojmír Mamojka.

II.

14. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v priebehu úkonov pred predložením veci odvolaciemu súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 39 C 760/2015 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

16. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

17. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

18. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

19. Priznanie práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala predtým z niektorých ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (napr. § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1), ktorý platil do 30. júna 2016, a v súčasnosti už vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“ alebo „Civilný sporový poriadok“). V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní tvoriacich predmet úpravy Civilného sporového poriadku.

20. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú

- právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje,
- správanie účastníka (teraz strany) súdneho konania a
- postup samotného súdu.

Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

21. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd zastáva názor, že pri úkonoch súdu prvej inštancie pred predložením veci odvolaciemu súdu nie je možné hovoriť o právnej zložitosti veci. Ide totiž len o procesné úkony smerujúce k naplneniu požiadaviek stanovených procesnými právnymi predpismi. Okresný súd síce v rámci týchto úkonov musel posudzovať aj žiadosť žalovanej (odvolateľky, pozn.) na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov (po vyrubení súdneho poplatku za podané odvolanie vo veci samej, pozn.). Toto posudzovanie zo strany prvoinštančných súdov je ale značne štandardizovaným procesom, ktorý vo všeobecnosti nemôže byť považovaný ani za fakticky zložitý. Navyše v tomto konkrétnom prípade okresný súd rozsudkom umožnil splácanie osvedčeného peňažného nároku v splátkach, a teda je zrejmé, že určitú predstavu o majetkových pomeroch žalovanej musel mať ešte pred tým, ako táto vôbec požiadala o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Zložitosť veci preto ústavný súd v tomto prípade nemohol považovať za skutočnosť, ktorá by akoukoľvek mierou prispela k dĺžke napadnutého konania, resp. napadnutého postupu okresného súdu.

22. Správanie strany konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote. Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu vyžiadaného spisu okresného súdu, konštatuje, že správanie sťažovateľa ako strany napadnutého konania nemalo žiadny vplyv na trvanie úkonov okresného súdu pred predložením veci odvolaciemu súdu. V predmetnom období neadresoval sťažovateľ okresnému súdu okrem sťažnosti na prieťahy určenej predsedovi okresného súdu žiadne relevantné podanie, o ktorom by musel okresný súd rozhodovať.

23. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote, bol postup samotného okresného súdu v napadnutom konaní, resp. v napadnutom úseku konania. Z chronológie procesného postupu okresného súdu popísanej v bode 5 odôvodnenia tohto nálezu vyplýva, že došlo k trom výrazným obdobiam neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu (obdobie od 21. apríla 2017 do 10. októbra 2017 v trvaní 6 mesiacov, obdobie od 30. októbra 2017 do 14. marca 2018 v trvaní 4 a pol mesiaca a obdobie od 20. septembra 2018 do 27. novembra 2018 v trvaní 2 mesiacov), keď okresný súd nevykonal žiadny úkon napriek tomu, že mu nič nebránilo konať. V napadnutej časti konania teda došlo k neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu v celkovej dĺžke prevyšujúcej 12 mesiacov, čo možno vo vzťahu k celkovému trvaniu úkonov pred predložením veci odvolaciemu súdu (20 mesiacov) považovať za zjavné porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd v tomto momente zdôrazňuje, že činnosť súdu prvej inštancie po podaní odvolania predstavujú administratívne úkony spočívajúce vo výzve na odstránenie odstrániteľných väd odvolania, vyrubení súdneho poplatku, resp. prípadnom rozhodnutí o oslobodení od platenia súdnych poplatkov a v doručení odvolania ostatným účastníkom konania, prípadne následnom doručení ich vyjadrení k odvolaniu. Ústavný súd konštatuje, že vo vzťahu k takýmto procesným úkonom sa imperatív rýchleho a hospodárneho postupu súdu prejavuje ešte výraznejšie ako pri samotnom súdnom rozhodovaní. Zo strany súdu prvej inštancie ide totiž len o akési technické zabezpečenie veci pre odvolací súd bez samotného rozhodovacieho procesu. Súd prvej inštancie nemá priestor na úvahy týkajúce sa samotného rozhodnutia, stanovovania ďalšieho procesného postupu alebo zisťovania skutkového stavu, ktoré by sa mohli prejaviť v dĺžke konania. Prietahy v rámci takéhoto procesného postupu sú ešte výraznejšie a jednoznačnejšie ako v prípade samotného súdneho konania. Rok neodôvodnenej nečinnosti v tomto kontexte je preto neprijateľným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote.

24. Vo vzťahu k argumentácii predsedu okresného súdu, že po jemu adresovanej sťažnosti (14. marca 2018) prijal opatrenia, na základe ktorých konal okresný súd už

bez prierahov, ústavný súd uvádza, že toto tvrdenie neobstojí. Ústavný súd identifikoval neodôvodnenú nečinnosť aj v období od 20. septembra 2018 do 27. novembra 2018, keď bol napokon spisový materiál predložený odvolaciemu súdu. Napriek tomu, že ide len o dvojmesačný časový úsek, ústavný súd ho posúdil ako zbytočný prierah, pretože okresný súd mal všetky podklady pripravené na predloženie spisového materiálu odvolaciemu súdu už 20. septembra 2018. Z nevysvetliteľných dôvodov (vo svojom vyjadrení ich nevysvetlil ani predseda okresného súdu a ani zákonná sudkyňa) bol spis predložený odvolaciemu súdu až po zbytočnom uplynutí týchto dvoch mesiacov (okresný súd a krajský súd sídlia v Košiciach v rovnakej budove, pozn.). Predseda okresného súdu poukazuje aj na skutočnosť, že v čase rozhodovania ústavného súdu už krajský súd vydal rozhodnutie, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu, a preto stav právnej neistoty sťažovateľa bude odstránený. Ústavný súd ale podotýka, že pre rozhodnutie o ústavnej sťažnosti na porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov vo vzťahu k právnej neistote sťažovateľa je relevantný dátum podania samotnej ústavnej sťažnosti, nie dátum, keď vydá ústavný súd konečné rozhodnutie. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že podľa vyjadrenia predsedu okresného súdu rozhodol krajský súd o odvolaní podanom v napadnutom konaní za necelé tri mesiace. Takýto urýchlený postup krajského súdu len zvýrazňuje závažnosť 12-mesačnej ničím neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu v rámci jeho postupu pred predložením veci odvolaciemu súdu vo vzťahu k základnému právu sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov.

25. Vyjadrenie zákonnej sudkyne, podľa ktorej boli prierahy v danej veci spôsobené dlhodobou práceneschopnosťou vyššej súdnej úradníčky zaradenej do jej súdneho oddelenia a následnými zmenami na pozícii vyššieho súdneho úradníka v jej súdnom oddelení s dôvetkom, že ona prácu vyšších súdnych úradníkov už nekontrolovala dôsledne, pretože sa rozhodla odísť do predčasného dôchodku zo zdravotných dôvodov, je podľa názoru ústavného súdu cynickým konštatovaním a zároveň smutným mementom nezájmu zákonnej sudkyne o jej prácu. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa strana sporového konania obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť zákonného sudcu nie je oslabená ani v prípade, ak sa sudca rozhoduje odísť

do predčasného dôchodku, ani v prípade, ak je vyšší súdny úradník zaradený do jeho súdneho oddelenia dlhodobo práceneschopný. Ústavný súd napokon pripomína, že systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti nemožno pripisovať na ťarchu strán súdneho konania a mieru ochrany ich základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobo obmedzené personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03).

26. Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 39 C 760/2015 porušené boli (bod 1 výroku tohto nálezu).

III.

27. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

28. Ústavný súd poukazuje na to, že v deň podania ústavnej sťažnosti postúpil okresný súd vec odvolaciemu súdu, ktorý o podanom odvolaní už rozhodol tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil. Okresný súd momentálne rozhodnutie odvolacieho súdu doručuje stranám v konaní. Z uvedeného dôvodu nevyhovel ústavnej sťažnosti v tej časti, v ktorej sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov (bod 4 výroku tohto nálezu), pretože takýto príkaz uložený okresnému súdu v aktuálnej procesnej situácii nemá žiadne opodstatnenie.

29. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

30. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

31. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04). Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

32. Sťažovateľ si uplatnil primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 500 €. Ústavný súd uznáva argument, že zbytočné prietahy na strane okresného súdu mohli sťažovateľovi sťažiť vymoženie súdom priznanej sumy. Na druhej strane ale rýchly postup krajského súdu toto riziko značne obmedzil. Vzhľadom na uvedené a aj s ohľadom na to, že v napadnutom konaní došlo očividne k neodôvodneným prietahom, priznal ústavný súd sťažovateľovi sumu 500 € (bod 2 výroku tohto nálezu).

33. Podľa § 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania.

34. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

35. Sťažovateľ tiež žiadal o úhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním právnou zástupkyňou. Sťažovateľ si uplatnil náhradu trov konania v sume 241,20 € za dva úkony právnej služby.

36. Ústavný súd priznal právnej zástupkyňi sťažovateľa náhradu trov konania v sume 241,20 € (bod 3 výroku tohto nálezu), teda v sume, ktorú si sťažovateľ uplatnil, pretože táto je nižšia ako náhrada trov konania, ktorá by sťažovateľovi patrila podľa ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

37. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

38. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. marca 2019